

Lam Phương: “Lậy Trời Con Được Bình Yên”!

Nam Lộc

Tôi được anh Trần Việt Hải yêu cầu đóng góp bài viết vào “Tuyển Tập Lam Phương” vào giờ thứ 25, tức là thời điểm cuối cùng khi mà hầu hết bài vở của quý văn hữu hoặc thân hữu khác đã gửi về đầy đủ để sách chuẩn bị lên khuôn.

Thời gian này cũng trùng hợp vào lúc mà chúng tôi đang chuẩn bị thu hình cho chương trình ca nhạc thứ 77 của Trung tâm Asia với chủ đề “Dòng nhạc Anh Bằng và Lam Phương” nên tôi chợt nghĩ hay là mình cứ chia sẻ với mọi người những diễn biến chung quanh việc thực hiện bộ DVD đặc biệt này đồng thời cảm tưởng riêng tư của mình đối với hai trong số các nhạc sĩ khả kính nhất của nền âm nhạc Việt Nam.

Thú thật mà nói, kể từ khi Việt Dzũng bỏ chúng ta ra đi, mỗi lần chuẩn bị cho các chương trình thu hình của TT Asia tôi đều cảm thấy có phần nào bối rối và mất mát! Bối rối là bởi vì trước đây thường có "hai cái đầu", bây giờ chỉ còn lại "một mình", soạn thảo và chuẩn bị phần giới thiệu cho cả một chương trình, mà tính tôi thì vừa lười, lại vừa quen thói "bắt nạt" thẳng em, vì thế bây giờ đâm ra hụt hẫng! Trước đây, hề tiết mục nào mình không phải giới thiệu là tôi "bán cái" cho Dzũng liền, đôi khi "bí" không biết viết gì, thì tôi cũng lại trút lên vai của Dzũng. Thật ra thì Việt Dzũng cũng chẳng chăm chỉ hơn tôi lắm đâu, tuy nhiên có lẽ vì phận "làm em" nên lúc nào cũng (không) vui vẻ gật đầu "OK, OK" thật là dễ thương và... tội nghiệp! Tuy nhiên khi hai anh em đứng chung trên sân khấu thì chúng tôi hầu như "dẹp bỏ" hết cả scripts, cứ việc tung hứng "loạn xà ngẫu" tùy theo nội dung của từng tiết mục hoặc từng bài hát! Rất nhiều lần chúng tôi đã bị bà "manager" Thy Vân cùng ông "đạo diễn" Trúc Hồ complained và dọa "đuổi việc"!!! Nhưng bây giờ ngồi ngẫm lại, thì ra đó chính là những điều đã gợi lại cho tôi bao tiếc thương và mất mát, nhất là với chương trình dòng nhạc của Lam Phương và Anh Bằng lần này, vì tôi biết Việt Dzũng có rất nhiều kỷ niệm đẹp và lý thú với hai vị nhạc sĩ kể trên.

Tuy nhiên dù muốn, dù không thì dự án thu hình cho bộ DVD kỳ thứ 77 của TT Asia cũng được chuẩn bị rất kỹ lưỡng. Tôi và nhạc sĩ Trúc Hồ đã đến thăm cũng như tiếp xúc với nhạc sĩ Lam Phương nhiều lần, và cũng nhờ vậy mà tôi mới biết được mối liên hệ cùng sự tương quý giữa hai nhà soạn nhạc, một già, một trẻ này. Nếu Trúc Hồ kính trọng tài nghệ cùng tư cách của nhạc sĩ Lam Phương bao nhiêu thì ngược lại anh Lam Phương quý mến khả năng âm nhạc cùng cung cách hòa âm của Trúc Hồ bấy nhiêu! Nghe hai nhạc sĩ trao đổi tôi mới biết được chính anh Lam

Phương đã giao cho Trúc Hồ rất nhiều nhạc phẩm để hòa âm thu thanh cho các băng cassette hoặc đĩa nhạc của anh từ hơn hai mươi năm về trước! Họ còn "hẹn ước" với nhau một cuộc trùng phùng nghệ thuật khác, trước khi anh Lam Phương chính thức ngừng hoạt động, rất tiếc vì tính cách riêng tư của dự án nên tôi không thể tiết lộ được vào lúc này!

Về phần cô Thy Vân, giám đốc của TT Asia, thì cô đã bàn bạc với chúng tôi là trong buổi thu hình, cô sẽ cho xây dựng hai khu ngồi rất trang trọng và riêng biệt dành cho 2 nhạc sĩ Anh Bằng và Lam Phương cùng với thân quyến của các vị đó ngay trong rạp để anh chị em nghệ sĩ cùng khán thính giả có thể diện kiến họ cũng như giao tiếp bằng mắt trong các màn trình diễn, tương tự như các buổi nhạc hội tri ân và vinh danh nghệ sĩ Hoa Kỳ đã có những đóng góp lớn lao cho nền nghệ thuật mà chúng ta thường thấy diễn ra hàng năm tại Kennedy Center in Washington, DC. Tuy nhiên, vào giờ chót, nhạc sĩ Lam Phương trở bệnh nặng phải đưa vào bệnh viện, vì thế kế hoạch dự trù đã không thực hiện được. Và nhạc sĩ Anh Bằng cũng xin từ chối vinh dự này vì không có anh Lam Phương ngồi bên cạnh. Mọi người ai cũng lấy làm tiếc và thiếu đi phần vinh danh trang trọng dành cho hai vị nhạc sĩ đã đóng góp và cống hiến cả cuộc đời cho nền âm nhạc VN từ hơn 60 năm qua!

Chính nhạc sĩ Lam Phương cũng cảm thấy tiếc nuối, vì trở ngại sức khỏe mà ông mất đi dịp tiếp xúc, giao thiệp và trao đổi với anh chị em nghệ sĩ cùng quý vị khán thính giả của TT Asia, điều đó đã được thể hiện qua những lần điện thoại mà anh Lam Phương dù đang nằm ở bệnh viện nhưng cũng đã gọi thẳng qua Úc để tâm sự với tôi khoảng 1 tuần trước ngày thu hình khi tôi đang lưu diễn tại Melbourne! Anh còn chia sẻ với tôi rằng, dù đã xuất hiện trên sân khấu nhiều lần qua các chương trình nhạc mang tên anh, nhưng không hiểu sao lần này anh lại cảm thấy nôn nao, bồi hồi, xúc động và chờ mong khôn tả! Anh cứ ao ước rằng "*phải chi mình khỏe mạnh*"!!! Anh Lam Phương ơi, những điều anh ước ao chẳng phải chỉ một mình, mà là điều mong ước của hàng chục triệu người ái mộ anh trên quả đất này, trong đó

có tôi, một người quý mến anh từ 58 năm qua kể từ ngày được trò chuyện cùng anh lần đầu tiên vào năm 1957 tại khu cư xá Nguyễn Tri Phương, ở thành phố Sài Gòn!

Anh Bằng – Nam Lộc, sinh nhật Lam Phương

Nhưng có một điều phải công nhận rằng số anh lận đận thật, và nếu tôi gọi nhạc sĩ Anh Bằng là “người đàn ông đào hoa, nhưng chung thủy”, thì xin phép được mô tả anh Lam Phương là “người nhạc sĩ tài hoa, nhưng lận đận”! Anh lận đận từ công danh, sự nghiệp, cho đến cả tình lẫn tiền rồi bây giờ là sức khỏe, mặc dù anh đã có tất cả những thứ trên, và còn có nhiều hơn bao người khác nữa! Ông Trời thật không công bằng đối với anh!

Chắc ít người biết được cậu nhạc sĩ nghèo, vừa tròn 16 tuổi đã nổi tiếng ngay với ca khúc thứ hai trong đời, bản “Nhạc Rừng Khuya” được đón nhận một cách nồng nhiệt không ngờ. Năm 1953 nhiều nhà xuất bản đã tìm đến gặp anh để ký hợp đồng thu thanh và

phát hành! Anh tưởng phen này sẽ có dịp kiếm tiền để giúp mẹ nuôi nấng các em nên ký lung tung, ai ngờ đâu bị thưa ra tòa về tội vi phạm lời giao ước! Cũng may thuở ấy chàng mới 16 tuổi nên được ông Tòa tha vì "dưới tuổi vị thành niên", và có lẽ cũng vì thế nên ngay sau đó anh đã viết bản "Kiếp Nghèo" để đành tiếp tục cuộc sống đạm bạc. Nhưng chỉ vài năm sau thôi thì đời anh đã có phần nào thay đổi, các sáng tác mới đã bắt đầu đem lại cho anh nguồn lợi nhuận tương đối khả quan, khổ nỗi lại là lúc anh lặn đạn vì tình, trái tim anh đã biết thế nào là đốn đau sau lần dang dở với cuộc tình đầu đầy những đam mê và kỷ niệm, mà mãi đến bây giờ khi ngồi xuống phân tích và tìm hiểu từng câu, từng chữ trong các sáng tác của anh từ suốt gần 6 thập niên trở lại đây, tôi và nhạc sĩ Trúc Hồ mới biết được nó ảnh hưởng một cách đậm đà nhưng kín đáo như thế nào qua từng nhạc phẩm mà anh đã viết, nhiều khi người ta chỉ có thể tìm thấy được một câu hoặc một vài chữ ẩn dụ trong bài hát mà thôi!

Và cuối cùng thì Trời cũng đã không phụ kẻ có lòng, năm 22 tuổi, nhạc sĩ Lam Phương đã tìm được hạnh phúc tương như vĩnh cửu. Mọi người mừng cho anh khi nghe bản "Ngày Hạnh Phúc", và có lẽ cuộc sống an bình cùng tâm hồn chất phác, thật thà của một con người nhân hậu đã khiến anh cố gắng hiến cho đời biết bao nhiêu tác phẩm âm nhạc giá trị trong suốt thời gian hơn 10 năm sau đó, kéo dài cho đến giữa thập niên 1970. Chỉ cần một vài bản nhạc ăn khách thôi, là anh đã trở thành triệu phú. Vợ đẹp, con ngoan, xe hơi, nhà lầu, với dáng vóc cao ráo, đẹp trai, anh được mời thủ diễn trong một số phim ảnh, nhưng luôn luôn giữ bản tính khiêm nhường và nhã nhặn, vì thế mọi người ai cũng quý mến anh.

Thế rồi cơn đại hồng thủy Tháng Tư 1975 ập xuống, thác lũ, cuồng nộ của thảm nạn quê hương đã cuốn trôi đi tất cả những gì anh tạo dựng nên bằng mồ hôi, nước mắt và tâm trí của mình! Anh bỏ lại tất cả công danh và sự nghiệp để cùng gia đình ra đi tìm tự do trên "Con Tàu Định Mệnh", may mắn đến được bến bờ tự do với đôi bàn tay trắng và làm lại từ đầu nơi đất khách trong nôi "Sầu Viễn Xứ"! Nhưng cái số phận long đong nó vẫn cứ đeo đuổi anh, một lần nữa trái tim anh lại nghe tan vỡ và lần này cơn đau buồn đã dâng cao đến độ anh phải "bỏ xứ ra đi", mà anh nói đùa với tôi là để "tỵ nạn ái tình"! Quyết định đó dù tìm được "vài nụ hồng ở kinh đô ánh sáng Paris", nhưng đã không giải quyết được cái số lận đận triền miên trong tình trường mà anh đã phải ngụp lặn từ khi còn trẻ! Chỉ có người yêu nhạc là "may mắn", vì họ được nghe tâm sự cùng niềm thổn thức của cõi lòng anh qua những tình khúc ngập tràn nước mắt, thương đau và tủi hận! Khổ một nỗi là càng buồn thì anh viết càng hay, mà càng đau thì bài ca nghe càng thấm! Nhưng chính những cơn đau xé lòng đó đã tàn phá trái tim để rồi cuối cùng anh gục ngã vì một cơn tai biến mạch máu não vào cuối năm 1999! Thân thể anh bị tê liệt nửa

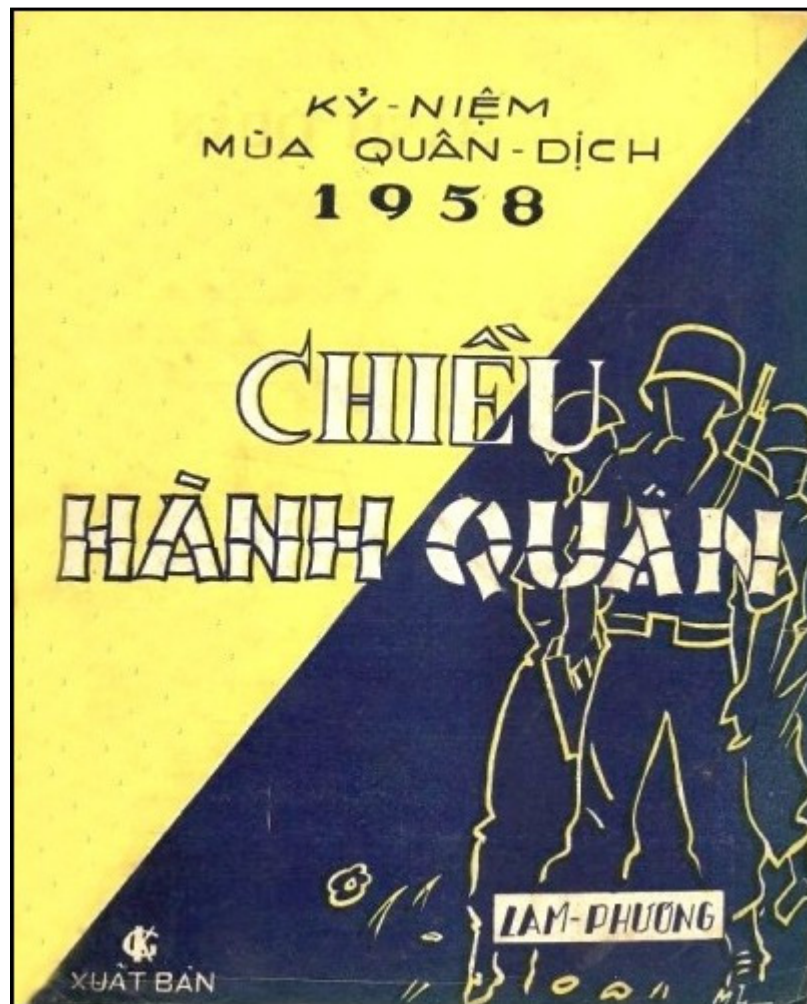
người và anh trở thành phũ nhân, dù trong lòng mọi người anh luôn là một hình ảnh toàn vẹn, toàn vẹn nhất của một con người hoàn hảo. Hoàn hảo từ đức độ đến tư cách, hoàn hảo từ tài năng đến cuộc đời, dù trải qua bao sóng gió.

Quang Lê – Bạch Yến - Lam Phương

Nhìn lại anh từ lúc trưởng thành, hay trước đó, từ thời niên thiếu, anh đã như một con tằm, bắt đầu nhả tơ cho số phận, cho cuộc đời, tình yêu và âm nhạc! Mới 7 tuổi, anh đã biết thế nào là khói lửa chiến tranh và phải đi chạy loạn từ thôn này qua làng nọ. 10 tuổi đã phải xa gia đình lên tỉnh ở trọ, 16 tuổi đã biết yêu và đã biết cầu mong *"một mái tranh yêu, một mối tình chung thủy không hề phai"*. Năm 17 tuổi, anh đã thấm được nỗi đau của kẻ lỵ hương khi những người cùng dòng máu phải di cư từ Bắc vào Nam lánh nạn Cộng Sản, và cũng vì thế mà trong kho tàng âm nhạc VN của chúng ta mới có các nhạc phẩm như "Chuyến Đò Vĩ Tuyến", "Kiếp Tha Hương", "Tình Cổ Đô" hoặc "Tiễn Người Đi" v...v...

Lớn lên trong thời chinh chiến, anh đã làm tròn bổn phận của một người trai thời loạn, nếu không muốn nói rằng anh còn đóng góp nhiều lần hơn thế nữa qua gần 50 nhạc phẩm ngợi ca đời lính như “Chiều Hành Quân”, “Đêm Dài Chiến Tuyến”, “Bức Tâm Thư”, hay “Tình Anh Lính Chiến” v..v...

Trong tình trường, tuy khổ đau nhưng anh không là người phản bội, anh đã dùng âm nhạc để tự an ủi và chia sẻ nỗi lòng mình với những người dù không hay cùng hoàn cảnh, phải chăng đó là lý do mà các nhạc phẩm với tựa đề một chữ như Lầm, Tiếc, Buồn, Say, Thương, Mất ..., đã được người yêu nhạc đón nhận một cách nồng nhiệt?

Đối với những đồng hương cùng chí hướng, anh là người luôn luôn trung thành với lý tưởng của mình, một người yêu tự do, dân chủ, công bằng và nhân ái. Nhạc phẩm anh viết tặng anh hùng Trần Văn Bá cùng những người đã dẫn thân về nước đấu tranh mang tựa đề "Còn Anh Em Tôi Đây", sẽ không bao giờ nhạt phai trong lòng của những đứa con yêu tổ quốc.

Còn với quê hương, đất nước, Lam Phương là một nhạc sĩ rất nặng lòng, anh đã mơ ngày trở về ngay từ khi vừa bước xuống tàu để ra đi: "*tàu mang ta đi, tàu sẽ đón ta hồi hương*"! Nhưng hơn 40 năm qua anh vẫn một lòng kiên trì, không hề đặt chân trở lại Việt Nam dù hàng triệu khán giả trong nước mong ước được gặp lại người nhạc sĩ đáng mến này. Gần đây nhất, tôi được biết là dự trù sẽ có một buổi đại nhạc hội gồm toàn dòng nhạc của Lam Phương có tên là "Thao Thức Vì Em" được diễn ra ngay tại Nhà Hát Lớn ở Hà Nội, đặc biệt là sẽ có sự tham dự của nữ ca sĩ Bảo Yến sau hơn 10 năm vắng bóng. Tôi sẽ không viết những dòng "quảng cáo miễn phí" cho đêm nhạc hội này nếu người hát không phải là cô Bảo Yến, một nữ ca sĩ mà anh em chúng tôi đã từng đứng ra để xin cho cô được "tỵ nạn chính trị" ở Hoa Kỳ cách đây hơn 10 năm về trước, vì bị kỳ thị và ngược đãi tại VN. Bảo Yến đã được cấp tình trạng thường trú ở Mỹ, tuy nhiên vì quá thương nhớ con cho nên cô đã lén về thăm nhà qua ngã Bangkok, nhưng khi nhà nước CSVN khám phá rằng cô đang có mặt ở Sài Gòn, họ đã tịch thu hết giấy tờ và cấm cô được xuất ngoại trở lại. Và chính sự việc này khiến cô từ chối xuất hiện ở bất cứ một buổi nhạc hội nào từ suốt 10 năm qua dù đã nhận được bao nhiêu lời mời. Vâng, ở VN hiện nay, khó ai có thể trình bày trọn vẹn dòng nhạc Lam Phương bằng nữ ca sĩ Bảo Yến, bởi vì cô không chỉ hát bằng giọng ca thiên phú mà còn hát bằng trái tim đầy lý tưởng của mình.

Riêng đối với tôi, sự "hoàn hảo" của anh được thể hiện qua hình ảnh của một người nhạc sĩ hiền hòa, không thích chính trị và không làm chính trị, nhưng anh Lam Phương đã có những "hành động chính trị" còn hơn hẳn biết bao nhiêu "chính trị gia nổi tiếng" của chúng ta. Tôi còn nhớ cách đây vài năm, khi được một tờ báo ở trong nước phỏng vấn rằng: "*Thưa nhạc sĩ, chúng tôi*

được biết là Bến Thành Audio-Video đang dự định mời ông về làm live show đầu tiên tại Việt Nam vào cuối năm nay. Vậy ông có quyết định trở về hay không?"

Nhạc sĩ Lam Phương đã trả lời: "Tháng 12 vừa qua, tôi có đi Úc trình diễn, nhưng đó là chuyện về trước. Giờ, tôi đã lớn tuổi rồi, không bao lâu nữa đã bát thập niên, lại thêm đi đứng khó khăn, nói năng chậm chạp, có lẽ sẽ khó tham dự được live show do Bến Thành Audio-Video tổ chức. Tuy nhiên dù về hay không về thì lòng tôi lúc nào cũng không nguôi nghĩ về quê cha đất tổ, đến những người thân thương, những khán thính giả, bạn bè bằng hữu quý mến mình. Tôi cầu mong an lành và hạnh phúc thường trực ở với mọi người".

Thật ra thì nhạc sĩ Lam Phương đâu cần phải nói câu "*Tháng 12 vừa qua, tôi có đi Úc trình diễn...*"! Những người thông minh có thể hiểu ngay thông điệp kín đáo của ông là, từ Úc về VN chỉ có vài tiếng đồng hồ, vậy tại sao tôi đã đến Úc được mà lại không về VN? Có lẽ người ký giả của tờ báo Thanh Niên cũng thông minh không kém cho nên ông ta đã qua mặt được bọn Công An kiểm duyệt tin tức từ nước ngoài!

Giọng hát Bảo Yến, tình khúc Lam Phương, một kết hợp tuyệt vời:
"Lạy Trời Con Được Bình Yên"!

Nam Lộc
California, cuối Thu, 2015

